

პედაგოგიკა Pedagogic

ფილოსოფიურ ანთროპოლოგიური პედაგოგიკის მნიშვნელობა

ნინო სოხაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქუთაისი, საქართველო

e-mail: nino.sokhadze@atsu.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2025.34.17>

SJIF 2024: 8.268

სტატიაში, ფილოსოფიურ ანთროპოლოგიური პედაგოგიკის მნიშვნელობა, აღნიშნულია, რომ პედაგოგიკა როგორც სხვა მეცნიერებები, ფილოსოფიის წიაღში ჩაისახა. ფილოსოფიური ანთროპოლოგია პასუხობს კითხვას რა არის ადამიანი? შეიქმნა ფილოსოფიურ ანთროპოლოგიაზე დაფუძნებული ახალი პედაგოგიკა, რომელსაც პედაგოგიურ ანთროპოლოგიას ეძახიან. ნაშრომში განხილულია რა განსხვავებაა პედაგოგიკასა და ანთროპოლოგიურ პედაგოგიკას შორის.

პედაგოგიური ანთროპოლოგია სწავლობს ბავშვის არსს, რომელსაც მჭიდრო კავშირი აქვს ფილოსოფიასა და ფილოსოფიურ ანთროპოლოგიასთან. ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა წარმოგვიდგენს ადამიანის არსის განხილვას ახლებურად, ანუ როგორც მოაზროვნე არსება, ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა, პიროვნებას თავისუფალ არსებად მიიჩნევს, რომელსაც დიდი პასუხისმგებლობა აქვს საზოგადოების წინაშე.

ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა აცნობს ადამიანს მის საზრისს, მის ამქვეყნიურ ვალს და დანიშნულებას.

საკვანძო სიტყვები: ფილოსოფიური ანთროპოლოგია, ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა, ადამიანის არსი

საგანმანათლებლო სისტემა მძიმე ჭრილში იმყოფება. აღზრდას ოდითგანვე დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა. არსებობს აღზრდის შესახებ შემდეგი თეორემები: ნატივიზმი, ემპირიზმი, კონვერგენცია. ამ თეორემებიდან სრულად ვერც ერთი ვერ სცემს პასუხს აღზრდის წარმოშობაზე. აღზრდა გაჩნდა მაშინ, როცა ადამიანმა დაიწყო განყენებული აზროვნება, როცა მან ფიქრი დაიწყო ხვალინდელ დღეზე. ე.ი. როცა გაჩნდა ცეცხლი, ცეცხლის გაჩენამ გააჩინა სირცხვილი. ადამიანმა დაიწყო პრიმიტიული სამოსის შექმნა, ტვინის განვითარება, საკვების უკეთ დამუშავება და ნელ-ნელა ადამიანის საზოგადოებაში ჩნდება იერარქიული კიბე. ჩნდება ბატონობის პრინციპი. ეს პრობლემა კარგად აქვს მოცემული ჯემალ ქარჩხაძეს ნაწარმოებში, "იგი", სადაც ჯერ კიდევ პრიმიტიულ საზოგადოებაში იკვეთება ინდივიდუალიზმი. იგი ნელ-ნელა, მაგრამ შესამჩნევად სწორდება, ეს არ არის იოლი. ეს იყო ძალდატანებითი, იძულებითი, მაგრამ აუცილებელი. იგის ცვლილებას ამჩნევს სხვები და მუქარა მოდის მათი მხრიდან.

ასეა დღესაც არ უყვართ მოაზროვნე ადამიანი, ინდივიდი. ასეთი ადამიანი მათ ერთფეროვნებას არღვევს, შენც გაიძულებს იაზროვნო, სხვაგვარი გახდე, იგის გაგრძელება აქვს. ქარჩხადის მსგავსი მწერლები იგის მხარეზე არიან. იგის სიძლიერე ეს ჭკვიანი ერის სიძლიერეა, რომ ცხოვრება თავისუფლებაა და თავისუფლება აზროვნების გარეშე არ არსებობს. როგორც ვიცით, პირველი ადამიანი გაჩნდა აფრიკაში და ის „სამხრეთის მაიმუნის“ სახელით არის ცნობილი. აქედან წამოვიდა ნეანდერტალელი. ადამიანები განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა იმ მაიმუნს, როცა პირველყოფილმა ადამიანმა დაიწყო კითხვის დასმა. ვითარდება მეტყველება, გერმანიაში შტადელის გამოქვაბულში ნახეს ამის ამსახველი ფაქტები. აღზრდის პირველი ფორმა იყო მიბადვა. ჩნდება უთანასწორობა, ჩნდება კერძო საკუთრება და გონებრივი შრომის გამოყოფა ფიზიკური შრომისაგან. როგორი იყო ამ პერიოდში სასწავლო პროცესი? ის მიმდინარეობდა ოჯახებში ან საეკლესიო სკოლებში. თემს ჰყავდა ბელადი, რომელიც გამორჩეული იყო თავისი სიბრძნით. ჩნდება პირველი სკოლები, რომლებსაც ედუბა ეწოდებოდა. ეს ხდება შუმერის და აქადის ქვეყნებში. სამწუხაროდ, სწავლა მხოლოდ მდიდრების საკუთრება იყო. ძალიან დიდი მნიშვნელობა მისცა კაცობრიობას ბერძნულმა ფილოსოფიამ.

ფილოსოფიამ, რომელმაც კაცობრიობას ასწავლა აზროვნება. აქ ვგულისხმობთ სოკრატეს, რომელიც ერთმანეთისაგან განასხვავებდა ნამდვილ ცოდნას და ცოდნას. პლატონმა და არისტოტელემ დააარსეს ლიცეუმი და აკადემია, რომელიც იყო განათლების მიღების წყარო. ასევე მნიშვნელოვანია ელინიზმი, რომელიც წარმოადგენს ელინური და აღმოსავლური კულტურის ნაერთს. მარკუს კვინტილიანემ და მისმა ტრაქტატმა „ორატორის აღზრდის შესახებ“ დიდი აღიარება მოიპოვა. ის იყო ჰუმანური პედაგოგიკის ფუძემდებელი. „სქოლასტიკური“ აღზრდის მიზანი იყო რწმენის და ცოდნის შერწყმა.

ცნობილია სარაინდო აღზრდა ანუ შვიდი სარაინდო სიქველის ცოდნა.

პირველი უნივერსიტეტი გაიხსნა იყალთოში XI საუკუნეში, სადაც ასწავლიდნენ შვიდ სარაინდო სიქველეს.

ფრანსუა რაბლე და მისი რომანი „გარგანტუა და პანტაგრუელი“ აკრიტიკებს სქოლასტიკურ განათლებას.

ცალკე უნდა გამოვყოთ „აღმოსავლური რენესანსი და ქართული რენესანსი, რომელიც წინ უსწრებს ევროპულს.

ეს არის მოკლედ ის გზა, რომელიც გაიარა პედაგოგიურმა აზროვნებამ. აღზრდა-განათლება ძალიან აქტუალური გახდა XX საუკუნის II ნახევარში და ეს გამოწვეული იყო ტექნიკური რევოლუციით. ყველაზე დიდი პრობლემა მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის არის გაუცხოებული ადამიანი. რატომ უცხოვდება ადამიანი. ტექნიკამ და ადამიანმა ადგილები შეცვალეს, ჰომო საპიენსი გადაიქცა ჰომო-ფაბერად.

ადამიანს დაავიწყდა ურთიერთობები, სულიერება, სიახლოვე. ყველაფრის საფუძველი გახდა ფინანსური მოგება, მომხვეჭელობა, ცბიერება და უარის თქმა იმ ქრისტიანულ ღირებულებებზე, როგორიც არის სიკეთე, მიტევება, სულიერი სიმშვიდე, სიყვარული, მშვენიერება. ხელოვნური ინტელექტი კი ახალ ხელოვნურ „მიღწევებს“ გვპირდება.

რით განსხვავდება პედაგოგიკა და ანთროპოლოგია? როგორც ვიცით, პედაგოგიკა სწავლობს ადამიანის აღზრდას, სწავლებას, განათლებას. ეს გახლავთ პედაგოგიკის სამი ძირითადი ცნება ანუ კატეგორია. ანთროპოლოგია სწავლობს ადამიანის არსს, უფრო

კონკრეტულად პედაგოგიკა ცდილობს ბავშვს ასწავლოს კითხვა და სხვადასხვა მეთოდების გამოყენება. ანთროპოლოგიას კი აინტერესებს ბავშვის შესაძლებლობები, მისი მენტალური, სოციალური, ფსიქოლოგიური მდგომარეობა და ამის შესაბამისად იწყებს კითხვის სწავლებას.

ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა სწავლობს ადამიანის არსს, რომ ადამიანს აქვს მხოლოდ გაცნობიერებული თავისი არსებობა. ე.ი. ის აზროვნებს. ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა ადამიანს თვლის თავისუფალ არსებად. როგორც სარტრი იტყოდა თავისუფლება ეს არის ადამიანი.

საინტერესოა საკითხი ანთროპოლოგია და მსოფლმხედველობა. არსებობს ფილოსოფიური მსოფლმხედველობა. რა არის მსოფლმხედველობა? მსოფლმხედველობა არის ადამიანის შეხედულება გარე სამყაროზე. ყველა ადამიანს აქვს თავისი მსოფლმხედველობა და ის შეესაბამება მისი განათლების დონეს. ფილოსოფიური ანთროპოლოგია თვლის რომ ადამიანი არის თავისუფალი, როცა ადამიანი ვერ აზროვნებს, იქ მთავრდება მისი საზრისი.

ამდენად, თანამედროვე მეცნიერება არის ანთროპოლოგიური პედაგოგიკა, რომელიც ცემს პასუხს რა ვასწავლოთ და ვის ვასწავლოთ.

ლიტერატურა:

1. ასათიანი ა., ბალანჩივაძე რ. პედაგოგიკის ფილოსოფიური საფუძვლები. გამომცემლობა უნივერსიტეტი.
2. თევზაძე გ., ახალი ფილოსოფიის ისტორია, გამომცემლობა, GARPE DIEM, თბილისი 2010
3. კაკაბაძე ზ., ფილოსოფიური საუბრები, გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“. თბილისი, 1988 წ.
4. ბასილაძე ი., ძოწენიძე ქ., ჭოხონელიძე ნ., განათლების სწავლა სწავლებისა და აღზრდის საკითხები, I ნაწილი, ქუთაისი, 2021წ.

Nino Sokhadze

Akaki Tsereteli State University

Kutaisi, Georgia

Email- nino.sokhadze@atsu.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2024.34.17>**SJIF 2025:** 8.584

The Importance of Philosophical Anthropological Pedagogy

Abstract

The article "The importance of Philosophical - Anthropological Pedagogy" emphasizes that, Pedagogy, like other sciences, originated within the framework of Philosophy. Philosophical anthropology seeks to answer the fundamental question: What is human being? On the basis a new pedagogy has emerged - one founded on philosophical anthropology - known as pedagogical anthropology. The paper discusses this distinction between traditional pedagogy and anthropological pedagogy.

Pedagogical anthropology studies the essence of the child, which is closely connected with philosophy and philosophical anthropology. Anthropological pedagogy presents a new understanding of the human essence - as a thinking, free being who bears great responsibility before society. Anthropological pedagogy helps a person to recognize their own viewpoint, earthly duty, and purpose.

Key words: Philosophical – Anthropology, Anthropological Pedagogy, Human essence

რეცენზენტი: პროფესორი ალექსანდრე როვენკო